

Linnéuniversitetet

Kalmar Växjö

Institutionen för statsvetenskap

Kandidatuppsats

Ett land i förändring?

*En jämförande fallstudie av Ukrainas demokrati
innan och efter Euromajdan*

*Författare: Joel Andersson
Handledare: Daniel Silander
Termin: HT 2016
Ämne: Statsvetenskap
Nivå: Kandidatnivå
Kurskod: 2SK30E*

Abstrakt

This essay aims to explore the difference in the political system between the Ukrainian regime in the period 2010-2014 and the regime that emerged out of the euromaidan protests in 2014. Through this the essay will determine if there has been any democratical progress between both of the timelines and if any of the periods achieved the status of democracy. Democracy is defined as polyarchy which gives a clear structure to study both periods and compare them to the criteria's that this type of democracy offers. The areas that will be studied are: *Free and Fair Elections, Universal Suffrage, Elected Representatives, the Right to Candidate in Elections, the Right to Organize, Freedom of Speech and Alternative Sources of Information*. The essay is a Theory Consuming Case Study with both descriptive questions and a descriptive approach to answer the questions. The framework that is used to analyze the information is of a qualitative nature. This essay concludes that both periods have had large democratic problems. Although the problems for both periods differ, in the first problem there are several events with rigged elections, crime against journalists and restraints of freedom of speech. The second period saw several improvements in several areas but issues with universal suffrage emerged. This caused both periods to not being able to fulfill the criteria's of polyarchy which, in this study, is the benchmark for a democracy. Instead, both periods achieved the criteria's for a hybrid regime which in many ways are equivalent of a flawed democracy.

Nyckelord

Ukraina, Demokrati, Polyarki, Robert Dahl, Hybrid Regim, Auktoritär stat, Viktor Janukovyč

Innehåll

1 Inledning	1
1.1 Frågeställning och Syfte	2
1.1.1 Avgränsningar	3
1.2 Disposition	3
2 Forskningsdesign	5
2.1 Tidigare forskning och teori	5
2.1.1 Valdemokrati	5
2.1.2 Liberal demokrati	5
2.1.3 Polyarki	6
2.1.4 Val av demokratityp	8
2.1.5 Auktoritär stat	8
2.1.6 Hybridregim	9
2.2 Operationalisering	10
2.3 Metod	10
2.4 Material	12
2.4.1 Källkritik	12
3 Empiriska fakta	13
3.1 Bakgrund	13
3.2 Fakta	13
3.2.1 Fria och rättvisa val	13
3.2.2 Allmän rösträtt	15
3.2.3 Valda representanter	16
3.2.4 Rätten att kandidera i val	16
3.2.5 Organisationsfrihet	16
3.2.6 Yttrandefrihet	17
3.2.7 Alternativa informationskällor	17
4 Analys	20
5 Slutsats	23
Referenslista	26
Litteratur	26
Vetenskapliga artiklar och rapporter	26
Elektronsiska källor	27
Bilagor	I
Bilaga A: Fysiskt våld mot journalister 2012-2016	I
Bilaga B: Diverse brott mot journalister 2014 – 2016	I

1 Inledning

Efter månader av långa protester blev till slut den ukrainske presidenten Viktor Janukovyjtj i början av 2014 avsatt. (Holmertz, 2016) Detta efter att regimen valt att sätta in specialpolis mot de regimotståndare som protesterade mot presidenten, vilket slutade i att över hundra personer dödades och ett stort antal skadades. Janukovyjtj valde, efter långa förhandlingar med både opposition och Europeiska Unionen, att göra flera förändringar gällande lagar och tidigarelade president- och parlamentsvalet. Demonstranterna nöjde sig inte med detta och fortsatte att protestera vilket gjorde att parlamentet avsatte presidenten och som fick fly landet. Denna period fick namnet euromajdan. (Holmertz, 2016)

Viktor Janukovyjtj valdes till president i Ukraina år 2010. Vilket var någonting som till en början sågs som någonting positivt och välkomnades av många parter i Ukraina, då man hoppades på en demokratisk utveckling i landet. Det visade sig dock vara någonting som inte blev av, och istället skedde det motsatta. Styret blev över tid allt mer auktoritärt under Janukovyjtj och flera nya lagar infördes som både begränsade det politiska systemet och demokratiska rättigheter för befolkningen. (Holmertz, 2016)

Freedom House är en oberoende organisation som undersöker och rankar länders och medborgares fri- och rättigheter. (Freedom House, N/A) När Janukovyjtj tog makten var Ukraina rankade som *free* hos Freedom House (Freedom House, 2010) för att sedan 2014 vara rankade som *partly free*. (Freedom House, 2014) Ett utav de stora skälen till att Janukovyjtj blev avsatt var att han valde, efter ryska påtryckningar, att avsluta förhandlingarna med EU gällande ett associationsavtal. Efter att han hade blivit lämnat makten fortsatte dock förhandlingarna och avtalet skrevs under. (Holmertz, 2016)

Denna tid efter maktskiftet har dock varit en turbulent sådan. Ukraina är uppdelat i två delar. Den ena delen är den östra, rysktalande delen där ortodoxa kristendomen är den dominerande religionen. I västra Ukraina är ukrainska det dominerande språket och här är grekisk-katolska kristendomen den största religionen. Det har tidigare varit spänningar mellan dessa regioner då det finns olika demokratiska intressen mellan dem. Medan den västra regionen generellt sett har en mer västvänlig inställning har den östra regionen visat ett större stöd för Ryssland. (Holmertz, 2014)

När Janukovyjtj tvingades att överge makten började protester att starta i de rysktalande delarna av Ukraina. Detta ledde senare till att Ryssland annekterade Krimhalvön samt

början på ett inbördeskrig som fortfarande pågår i Ukrainas östra delar där Ryssland också spelar en viktig roll. (Globalis, N/A)

Tiden efter händelserna 2014 har varit ytterst turbulent. Dels genom Rysslands handlingar men också då Ukraina har haft stora ekonomiska problem och varit på gränsen till en ekonomisk kris. (Holmertz, 2016) Trots detta är det ett nytt Ukraina som har skapats efter denna kris. Ett Ukraina som är mer enat än innan där språk och religion har åsidosatts och en mer västvänlig inställning har uppstått med nya demokratiska ambitioner. Maktskiftet 2014 skapade en helt ny demokratisk inställning i landet och i det följande parlamentsvalet valde personer som tidigare inte hade gjort det att kandidera. Dessa personer var journalister, aktivister och andra ledare från demonstrationerna som tidigare inte hade varit aktiva i politiken. (Gershman, 2015, S.48) Trots förbättringar har inte Ukraina utvecklats till en renodlad demokrati enligt flera källor och rankas år 2016 fortfarande som *partly free* hos Freedom House. (Freedom House, 2016^a)

1.1 Frågeställning och Syfte

Under demonstrationerna uttryckte oppositionen en vilja att närma sig resten av Europa och bli en renodlad demokrati. (Gershman, 2015, S.48) Det har gjorts flera förbättringar men det är fortfarande oklart om Ukraina har utvecklats till en demokrati eller inte. Syftet med denna undersökning är därför att undersöka huruvida landet i dagsläget är en demokrati eller inte. Detta genom att studera förloppet inom flera demokratiska institutioner sedan maktskiftet 2014. Ukraina är ett land som har gått igenom stora händelser under en relativt kort period och blir därför mycket intressant att undersöka. På ena sidan finns västvärlden och EU som har arbetat för att landet ska närma sig dem genom att avtal och partnerskap för att förbättra dess demokrati samtidigt som Ryssland också försöker att påverka och destabilisera landet. För att göra detta kommer Robert A Dahls kriterier för en polyarki att användas. Dessa kriterier kommer att appliceras på två tidsperioder dels tiden efter att Janukovyjtj blev avsatt men också på perioden när han var president. Detta för att kunna jämföra de två perioderna och på så sätt kunna utröna om Ukraina i dagsläget är en demokrati och hur utvecklingen har sett ut sedan Janukovyjtj blev avsatt.

Frågeställningen för denna studie kommer att delas upp i tre delar.

”Var Ukraina en demokrati under Viktor Janukovyjtjs styre?”

”Hur har Ukrainas demokratiska utveckling sett ut efter att Viktor Janukovyjtj blev avsatt år 2014?”

”Har Ukraina utvecklats till en demokrati efter att Viktor Janukovyjtj blev avsatt år 2014?”

Valet av att använda tre stycken frågeställningar grundar sig att alla delar är vitala för studien. För att kunna undersöka den andra frågeställningen, vilken också korrelerar till syftet, måste den första frågeställningen undersökas. Detsamma gäller den tredje punkten, som behöver båda de andra frågeställningarna för att kunna bli besvarad.

1.1.1 Avgränsningar

Denna studie kommer att undersöka hur Ukrainas demokrati har sett ut efter händelserna år 2014 för att sedan kunna dra en slutsats som kan kopplas till dagsläget. Detta motiveras genom att det skedde stora förändringar efter 2014 men också eftersom att det kan ske stora förändringar över tid. Detta gör det svårt att ta ett större tidsperspektiv. Även om denna period kan ses som väldigt kort så utspelar den sig i en väldigt turbulent region där det sker, och har skett, stora förändringar. Valet av att bara använda ett land att studera grundar sig i att studien avser att undersöka ett land mer djupgående än att klassificera flera länder. En sådan studie skulle också med stor sannolikhet se annorlunda ut eftersom att alla länder inte har samma förutsättningar. Ukraina är dessutom relativt unikt på grund av de händelser som har skett i landet sedan 2014.

Studien kommer att bortse från mänskliga rättigheter så som organisationsfrihet och yttrandefrihet i de krigsdrabbade områdena i Ukraina. Detta eftersom att det är en väldigt speciell situation där då det pågår en väpnad konflikt vilket både begränsar invånarnas friheter och dessutom kan ge en skev bild av landet i sin helhet. Dock kommer denna konflikt att tas i beaktning under vissa punkter men inte bedömas på samma sätt som resten av landet.

1.2 Disposition

Följande kapitel kommer att innehålla forskningsdesignen som denna studie kommer att använda. Först presenteras tidigare forskning inom ämnet samt val av teori. Denna studie kommer att använda sig av en definition av demokrati för att svara på frågeställningen. I följande del presenteras operationaliseringen av begreppet teori för att sedan avsluta med en metod-del som förklarar hur studien ska gå till. Kapitel 3 är en

presentation av det empiriska materialet som har samlats in. Detta material kommer sedan att användas i kombination med det valda begreppet för att kunna svara på frågeställningen. Detta sker i kapitel 4 som består av en analysdel. Det sista kapitlet är slutsatsen där resultatet av denna studie presenteras.

2 Forskningsdesign

2.1 Tidigare forskning och teori

Demokrati är ett grekiskt ord som på svenska kan översättas till *folkstyre*. Vid första anblick kan detta ta sig som ett uttryck som är förhållandevis simpelt, folket styr över makthavarna. Men vid närmare anblick uppkommer ett flertal frågor gällande begreppet; Vilka är folket? Finns det några avgränsningar? Hur påverkar folket makthavarna? Dessa är bara ett litet antal frågeställningar som kan utrönas ur begreppet demokrati. I det antika Grekland var det medborgarna som styrde i städerna. Dock var inte alla som levde i dessa städer medborgare utan det var en liten grupp män som ansågs vara värdiga som var med och bestämde. (Diamond, 2001, S.150) I jämförelse med synen på demokrati idag är inte detta ett speciellt demokratiskt system. Nedan följer ett antal definitioner av demokrati.

2.1.1 Valdemokrati

Joseph Schumpeter formulerade en modernare definition av demokrati. Han menade att det är ett system där politiska beslut tas av individer som får denna makt genom att tävla om befolkningens röster. Detta är en väldigt avsmalnad definition av demokrati som främst fokuserar på valen och inte omständigheterna runtomkring valen och kan därför kallas för valdemokrati. (Schumpeter, 2010, S.241) En valdemokrati är således en representativ demokrati. I en representativ demokrati väljs representanter av befolkningen för att företräda dem i samhällets beslutsfattande. Dessa representanter väljs genom allmänna val som är ständigt återkommande. De största besluten kan dock vara reserverade för hela befolkningen och beslutas genom allmänna val. (Schumpeter, 2010, S.226) Fokus i en valdemokrati ligger därför på den demokratiska processen i val och dess uppbyggnad. Detta blir således ett väldigt smalt system som väljer att ta förhållandevis få faktorer i beaktning. Problemet med denna smalare definition av demokrati är att stater kan uppfylla dessa krav utan att egentligen vara speciellt demokratiska. Även om det existerar återkommande val av ledare så kan stora restriktioner i medborgares fri- och rättigheter existera och ändå uppfyller det politiska systemet demokratikraven. (Diamond, 2008, S.23)

2.1.2 Liberal demokrati

En bredare definition av demokrati är liberal demokrati. Denna definition har de delar som beskrivs genom begreppet valdemokrati men också flera andra. Forskaren Larry

Diamond har skapat en modell med ett flertal punkter för att kunna definiera en liberal demokrati: Makten ligger hos folkvalda aktörer och inte hos andra som till exempel militären, existensen av en horisontell maktutkrävning vilket både begränsar makter och skyddar konstitutionalismen, genom en utbredd pluralism tas olika viljor i beaktning vilket i sin tur skyddar friheten för både individer och grupper och att en rättsstat existerar som säkerställer allas lika rättigheter. (Diamond, 2008, S. 22) Utöver dessa punkter behövs också ett institutionaliserat system som ser till att befolkningen har makt över militären, ett rättssystem som inte diskriminerar medborgarna, ett parlament som kan kontrollera den verkställande delen av beslutsfattandet, en oberoende administration för val och så måste staten se till att det inte förekommer någon begränsning av medias frihet och motverka monopol av media. (Diamond, 2001, S.152)

Med andra ord är denna definition en mycket utförligare version av demokrati i jämförelse med valdemokrati. Den inkluderar ett mycket större antal kriterier för att en stat ska kunna ses som en demokrati. Begreppet liberal demokrati täcker dessutom större delar av samhället. I en liberal demokrati räcker det inte att ha ett politiskt system som är demokratiskt utan det måste också inkludera stora fri- och rättigheter för medborgarna.

2.1.3 Polyarki

Denna definition av liberal demokrati har mycket gemensamt med det som Robert A Dahl kallar för polyarki. Dahl menade att demokrati kan ta många olika former och att en polyarki är en av dessa former. Eftersom att demokrati kan uppträda på många olika sätt är det därför svårt att använda sig av ett samlingsnamn för alla olika former, då de kan skilja sig väldigt mycket åt. Han definierade också kriterierna för en fullvärdig demokrati. Dessa kriterier grundar sig dock på en idealtyp av demokrati som ingen stat idag uppfyller. (Dahl, 2001, S.545–546) En polyarki kan delas in i två karaktäristiska delar. Den ena är att medborgarskap inkluderar alla vuxna personer i staten. Den andra är att dessa medborgare har möjligheten att motsätta sig och avsätta de sittande makthavarna genom sina demokratiska rättigheter. (Dahl. 2001. S.544) För att en stat ska kunna definieras som en polyarki måste också ett antal kriterier uppfyllas. Dessa kriterier är:

Fria och rättvisa val – Valen ska vara återkommande och fria från valfusk där allas röst är värda lika mycket. (Dahl, 2001, S.544)

Allmän rösträtt – Allmän rösträtt syftar till att alla vuxna har rätten att rösta i allmänna val. Det är också viktigt att det inte är begränsat till ett visst kön eller en viss hudfärg. Detta gör att den allmänna rösträtten är någonting förhållandevis nytt då en majoritet av dagens polyarkier införde detta under 1900-talet. (Dahl, 2001, S.544) Att ge medborgare allmän rösträtt skapar en större allmän konkurrens och för befolkningen närmare staten. (Dahl, 1971, S.4)

Valda representanter – Folket blir representerade av valda representanter som väljs i återkommande val. (Dahl, 1989, S.221)

Rätten att kandidera i val – Alla vuxna medborgare ska ha rätten att kunna kandidera i val. Det får dock existera vissa begränsningar som till exempel ålder. (Dahl, 2001, S.544)

Organisationsfrihet – Medborgarna i staten ska kunna starta fria organisationer som inte är kontrollerade av staten. Detta inkluderar intressegrupper och politiska partier. (Dahl, 1989, S.221)

Yttrandefrihet – Att medborgarna i en regim kan tycka och tänka vad de vill är en fundamental del i polyarki. Att kunna göra det utan att straffas av staten, trots att det som sägs är kritik mot den, är därför någonting mycket viktigt. (Dahl, 2001, S.544)

Alternativa informationskällor – På samma sätt som yttrandefrihet måste finnas i en polyarki så måste också alternativa informationskällor som inte kontrolleras av staten finnas. Dessa ska också skyddas av lagar på samma sätt som yttrandefriheten. (Dahl, 2001, S.544)

Utöver att dessa kriterier måste uppfyllas för att en stat ska räknas som en polyarki menar också Dahl att de är nödvändiga för att en stat ska bli ännu mer demokratiska än dagens demokratier. Detta för att de innehåller komponenter som är viktiga för Dahls demokratiideal. (Dahl, 1989, S.222) Även om det finns stora förhoppningar att polyarki en dag kommer att komma till nästa nivå och närma sig demokratiidealet så menar Dahl att detta kanske inte är helt enkelt. En polyarki uppfyller idag många av de kriterier som dess medborgare ses som demokratiska och på många platser har den existerat i flera generationer. Detta har i sin tur medfört att dess existens och institutioner har cementerats och ett skifte ifrån detta ses både som riskfyllt och på flera sätt inte önskvärt. (Dahl, 1989, S.223)

2.1.4 Val av demokrati

Schumpeters valdemokrati skiljer sig väldigt mycket från de två andra demokratierna då den är väldigt minimalistisk. Detta gör att användandet av den inte passar speciellt bra till denna studie då den skulle bli väldigt kort. Denna demokrati ger dessutom en väldigt förenklad syn och gör det svårt att förstå komplexa delar av det politiska systemet som involverar fri- och rättigheter. De två bredare demokratierna innehåller dessutom stora delar av det som beskrivs i en valdemokrati.

Strukturen för en liberal demokrati är mer detaljerad än den för en polyarki och kräver en mer djupgående studie för att skapa en fullständig överblick av det valda fallet. En liberal demokrati innehåller också fler punkter jämfört med en polyarki. Dessutom är ett flertal av dem bredare än de som finns i en polyarki. Detta gör att det kan finnas en nödvändighet att begränsa teorin genom att välja bort ett antal punkter för att undersökningen ska bli för stor. Vilket i sin tur kan göra att undersökningen blir ofullständig, då det blir svårt att presentera en helhetsbild över den demokratiska situationen i landet. Liberal demokrati ligger dessutom till grund för bland annat Freedom House rapporter gällande de olika regimerna i världen. (Diamond, 2001, S.152) Det är därför mer intressant att använda sig av Dahls kriterier för att undersöka om resultatet, genom användandet av dem, blir annorlunda i förhållande till Diamonds. Därför kommer Dahls kriterier att användas för att undersöka Ukraina. De är tydliga i sin utformning och kan därför tillämpas på ett lands demokratiska status. Eftersom Dahl anser att en polyarki bara är en av flera former som en demokrati kan ta så finns det ett större användningsområde för denna demokrati. Detta gör att ett ämne används som i framtiden kan expanderas till andra former av demokratier och inte bara dagens polyarkier. Valet att använda kriterierna för en polyarki istället för kriterierna för en liberal demokrati grundar sig således i att de passar bättre för det valda ämnet.

Dessa kriterier kommer att användas som ett analytiskt ramverk för att kunna undersöka Ukrainas demokratiska status. Genom att undersöka de områden som är listade tidigare i texten går det att få ett stort helhetsintryck av landets demokratiska status och på så sätt kunna svara på frågeställningen.

2.1.5 Auktoritär stat

För att undersöka huruvida en stat kan klassificeras så måste det finnas andra skepnader som staten kan ta, utöver den önskvärda klassifikationen. Nedan följer två andra klassificeringar.

En auktoritär stat skiljer sig väldigt mycket från en demokratisk sådan. I en auktoritär stat får ledaren sin makt från en elit snarare än från sin befolkning. Dessa eliter kontrollerar viktiga element i samhället och blir därför också nyckelpersoner för ledaren i en auktoritär regim. För att kunna få och bibehålla makten i landet måste ledaren således också kontrollera dessa nyckelpersoner. Denna elit representerar en förhållandevis liten grupp i samhället och är den huvudsakliga faktorn till makten hos den auktoritära ledaren, vilket medför att pluralismen är limiterad. Detta eftersom att den är någonting som inte behöver tas i beaktning utan blir snarare ett redskap för att kontrollera befolkningen. (Linz, 2000, S.161) Denna limiterade pluralism medför dessutom att en politisk opposition inte existerar i det politiska systemet, i form av politiska partier, utan snarare i andra delar av samhället. Då en opposition inte existerar i formen av ett politiskt parti lämnas väldigt lite utrymme för andra partier än det styrande partiet och det är därför ofta också bara det som existerar. (Linz, 2000, S.168–169) Den auktoritära regimtypen kommer inte nödvändigtvis att användas för att besvara forskningsfrågan men det är ändå en viktig motpol mot en demokratisk regimtyp.

2.1.6 Hybridregim

En hybridregim är en typ av mellanting mellan demokrati och auktoritär stat. Det är en typ av stat med vissa demokratiska element men som också har tendenser som kan kopplas till en auktoritär regim. (Morlino, 2008, S.1) Under 1990-talet och början av 2000-talet var detta ett fenomen som uppkom mer och mer. En stat som är auktoritär men som ändå har delar av ett demokratiskt system med flera olika konkurrerande parter. Till en början menade forskningen att dessa stater var i ett transitons-stadie, det vill säga att de var i en övergångsfas mellan diktatur och demokrati. (Levitsky & Way, 2010, S.1-2) Detta har i sin tur gjort att forskningen kring ämnet har förändrats och en stat i ett transitons-stadie i större omfattning börjar ses som en hybridregim.

En hybridregim kan ta många former och det finns en stor del forskning och definitioner inom ämnet. (Silander, 2012, S.37) Denna studie kommer dock att ta definition skapad av Levitsky & Way i beaktning när den behandlar ämnet. Denna definition kräver att de mest grundläggande, demokratiska elementen uppfylls för att kunna klassificera en regim som en hybridregim. Dessa element går att likna med Schumpeters demokratidefinitioner och kretsar främst kring de demokratiska valen. Det krävs också att en fungerande opposition existerar och kan agera på ett förhållandevis jämlikt sätt i jämförelse med den sittande regimen. (Levitsky & Way, 2010, S.4-5) Det är detta som

gör att en hybridregim skiljer sig från en auktoritär stat. Även om en auktoritär stat anordnar val så har en hybridregim en opposition som kan vara med och konkurrera om makten. På samma sätt så skiljer sig hybridregimen från en demokrati då den bara behöver uppfylla de grundläggande kraven för demokrati. Detta gör att många auktoritära element fortfarande kan existera i samhället.

2.2 Operationalisering

För att kunna applicera det teoretiska begreppet demokrati måste det operationaliseras. (Esaiasson et al, 2012, S.55) Det är en viktig komponent för att den teoretiska definitionen demokrati kan operationaliseras på en rad olika sätt. Några exempel på dessa är de olika syner på demokrati som presenteras i kapitel 2.1. Dock har denna studie redan fastslagit att Dahls kriterier kommer att användas. Därför blir den teoretiska definitionen demokrati och de operationella indikatorerna Dahls kriterier. En demokrati blir således en stat som uppfyller dessa kriterier.

Då denna operationalisering är baserad på redan existerande kriterier från en internationellt erkänd forskare går det att argumentera att begreppsvaliditeten för denna studie är hög. Den teoretiska definitionen är central för denna studie och de operationella indikatorerna som tidigare nämnt redan erkända. Det gör i sin tur att de systematiska felen bör vara få. Att använda polyarki istället för till exempel liberal demokrati skulle kunna vara ett exempel på ett sådant systematiskt fel. Dock så har en argumentation redan förts varför denna studie kommer att använda sig av det.

2.3 Metod

Denna studie är en beskrivande sådan eftersom att den försöker svara på frågan hur snarare än till exempel varför. (Esaiasson et al, 2012, S.36) Det vill säga att den avser att undersöka hur Ukrainas demokratiska status ser ut som den gör snarare än att undersöka varför den gör det. Inom samhällsvetenskap används den beskrivande studien på ett annat sätt än till exempel beskrivande studier inom journalistik. Detta eftersom att en analys appliceras på beskrivningen. (Grønmo, 2006, S.353) I denna studie beskrivs först landet och dess förutsättningar för att sedan analysera de båda fallen med hjälp av den valda teorin. På så sätt kan ett svar på frågeställningarna frambringas. En kvalitativ textanalys kommer utföras då denna studie avser att systematisera det material som används. (Esaiasson et al, 2012, S.211) Det görs genom att applicera en klassindelning. I detta fall är det Robert A Dahls polyarki-kriterier som används som mall för att

undersöka huruvida Ukraina är en demokrati. Utifrån detta kretsar denna studie helt enkelt kring om huruvida Ukraina tillhör klassen demokrati. En klassindelning kräver att det teoretiska begreppet går att operationaliseras. (Esaiasson et al, 2010, S.137) Som tidigare nämnts i kapitel 2.2 är det teoretiska begreppet demokrati och Dahls polyarkikriterier blir således de operationella indikatorerna. Genom denna operationalisering blir Dahls polyarki en mall för klassen demokrati som Ukraina måste passa in i för att kunna klassas som en demokrati. Klassificeringen kommer att ske i tre steg. Först kommer lagstiftningen gällande varje institution att specificeras, sedan kommer dess implementering i samhället och huruvida den efterföljs att undersökas och till slut kommer detta att jämföras med Dahls kriterier för att kunna göra en slutgiltig analys och dra en slutsats.

Studien kommer att använda sig två fall vilket är Ukraina politiska förutsättningar under Janukovyts mandatperiod år 2010-2014 och sedan de politiska förutsättningarna efteråt, 2014-2016. Studien har också för avseende att undersöka och förklara omständigheterna hos de båda fallen. Därför blir också denna undersökning en fallstudie (May, 2013, S.262) och närmare bestämt en jämförande fallstudie då två fall kommer att användas och dessa kommer dessutom att jämföras mot varandra. Valet av fall grundar sig i att Ukraina innan 2010 hade utvecklat en förhållandevis god demokrati och man var under en period rankade som "free" hos organisationen Freedom House. Bortsett från Moldavien har andra länder i regionen en klar definition, de är antingen renodlade demokratier eller fastställda auktoritära stater. Detta gör att Ukraina är ett intressantare fall att undersöka dels eftersom att det har rankats som en demokrati men också för att det är ett aktuellt samhällsfenomen. Fallen kommer dessutom att stå i centrum då det är Ukrainas demokratiska status som ska testas mot Dahls kriterier. Dessa kriterier är i sig inte kritiska för att denna studie ska kunna genomföras då det finns andra liknande som också kan användas på samma sätt. De är valda eftersom att de passar denna studie bäst men de är inte kritiska ur det avseendet att det inte går att göra studien med hjälp av andra kriterier. Detta gör att teorin blir sekundär och studien blir således teorikonsumerande. (Esaiasson et al, 2010, S.89)

Denna teori är universell ur det avseendet att den innehåller kriterier som kan appliceras på andra regimer. Därför går det att använda denna studie för att undersöka andra fall. Dock går det inte att förvänta sig att resultatet blir detsamma hos alla andra fall då alla

inte har samma förutsättningar och på grund av existensen av fler regimtyper än den som undersöks i denna studie.

2.4 Material

Det material som kommer att användas i denna studie kommer att i första hand att använda primärkällor i den utsträckning som det är möjligt. Dokument från andra studier och rapporter från EU och andra utomstående organisationer gällande Ukraina kommer att användas. Nyhetsartiklar är också någonting som kommer att behandlas i en viss mån då det kan vara lättare att genom dem hitta information som är specificerat till en viss händelse eller tidpunkt.

2.4.1 Källkritik

Detta är ett ämne som uppdateras konstant och som dessutom har många olika aktörer och intressen kommer källkritik att tas i stor beaktning. Ukraina är ett politiskt känsligt område, både Ryssland och västvärlden har två olika intressen med olika agendor. Därför kan det i vissa fall finnas ett intresse av att inte använda sig av nyhetsartiklar, speciellt gällande information som är skrivet från 2014 och framåt. De kommer att användas, som tidigare har nämnts, för att utröna detaljer gällande händelser som blir förbisedda i större rapporter om landet och regionen. Källor som oberoende observatörer och organisationer kommer istället att ligga i fokus men även dessa kommer att jämföras med varandra för att försäkra att informationen är objektiv.

3 Empiriska fakta

3.1 Bakgrund

Ukraina är ett land i Östra Europa med ett invånarantal på drygt 44 miljoner människor och är till ytan det nästa största landet i Europa. År 1920 blev landet en del av Sovjetunionen och var det till Unionens kollaps 1991. När Ukraina blev självständigt 1991 började stora reformer i landet att ske. Ett parlament skapades för att göra förändringar i konstitutionen och införa ett partisystem som tillät flera partier. Dock hade landet fortfarande stora problem med korruption och vanan av statlig kontroll över befolkningen vilket i sin tur gjorde att reformer, både ekonomiska och politiska, blev hämmade. (Country Watch, 2016, S.2) År 2004 skedde det omfattande protester mot ett valresultat som av flera parter både i och utanför Ukraina sågs som ogiltigt och att valfusk hade skett. Viktor Janukovyjtj hade blivit vald till president men valet ansågs riggat och genom demonstrationer blev valresultatet upphävt. I valet 2010 ställde Viktor Janukovyjtj upp igen och som tidigare nämnts vann han denna gång och flera politiska förändringar skedde i och med detta. (Holmertz, 2014)

I detta kapitel kommer först det demokratiska landskapet under Janukovyjtj:s tid vid makten att presenteras. Det kommer sedan att följas upp med en presentation av det demokratiska landskapet efter att Janukovyjtj blev avsatt. I kapitel fyra kommer sedan en analys att ske genom att applicera ployarkikriterierna och jämföra dem med de två olika tidsperioderna i Ukraina.

3.2 Fakta

3.2.1 Fria och rättvisa val

Ukraina är en republik och det använder ett semipresidentiellt styre. Det betyder att både en president och en premiärminister existerar. Presidenten har en mandatperiod på fem år och är direkt vald av befolkningen. Presidenten utser regeringen och premiärministern men dessa är ansvariga inför parlamentet. (European Forum, 2015)

Ukraina har sedan sin självständighet haft ett flertal politiska val. Trots flera svagheter i valsysteomet har dock de flesta valen setts som legitima. Ett stort undantag är år 2004 när Viktor Janukovyjtj vann. Det framkom att många väljare hade tvingats bort från vallokalerna och Janukovyjtj fick dessutom mycket större utrymme i media än sina rivaler. Rösträkningen var dessutom inte utförd på ett korrekt sätt. (OSCE, 2005, S. 2-3) Dessa anklagelser startade den orangea revolutionen som tidigare nämnts.

Under den undersökta perioden har fem stycken politiska val arrangerats: Presidentvalet 2010, det lokala valet 2010, parlamentsvalet 2012, presidentvalet 2014 och parlamentsvalet 2014.

Valet 2010 uppfyllde enligt OSCE och andra internationella valobservatörer de standarder som krävs för att vara fria och rättvisa. Det fanns ett stort antal olika kandidater som representerade de olika politiska synerna i samhället. (OSCE, 2010, S.1) Dock var de lokala valen inte lika demokratiska och fick stor kritik av internationella observatörer och experter. (Lange, 2010, S.2) De lokala valen hölls efter presidentvalet och blev dessutom framskjutna flera månader från sitt tilltänkta datum. Inför valen hade lagförändringar skett vilket gjorde att partier inte fick skapa block för att kunna ta makten i en region. (Freedom House, 2010) Under valdagen skedde en stor del odemokratiska händelser. Dessa innefattade bland annat köpta röster, röstberättigade som inte blev insläppta i vallokalerna och fel bland valsedlarna. Det fanns dock inga bevis för att dessa händelser var en del av ett systematiskt fusk uppifrån. Janukovyts parti, regionernas parti, vann en majoritet av regionerna och fick därför också en starkare position i landet. (Lange, 2010, S.2)

År 2012 var det återigen val i Ukraina och denna gång för parlamentet. Under denna period var oppositionen både splittrad och svag men det sittande regeringspartiet, regionernas parti, hade en sjunkande popularitet. Detta låg till grund till en lagförändring som förbjöd blockpolitik. Traditionellt sett hade de ukrainska partierna konkurrerat genom block och på grund av denna splittring så försvagades den redan splittrade oppositionen. (Freedom House, 2012) Trots att de fundamentala delarna för en valrörelse existerade, flera partier att välja mellan och ett lugn valdag utan våld, så fanns det också under detta val flera problematiska omständigheter. (OSCE, 2012, S.1) Dels stördes rösträkningen på flera platser av obehöriga personer och valobservatörer kunde inte heller få en full inblick på rösträkandet. (OSCE, 2012, S.3) Även manipulation av valresultatet förekom under valdagen. (OSCE, 2012, S1) Även mutor för att påverka väljare förekom i detta val. (Freedom House, 2013)

På grund av turbulensen i landet sedan Rysslands annektering av Krimhalvön och inbördeskriget i Ukrainas östra delar uppstod det flera problem med valen år 2014. Då det pågick strider i flera delar av östra Ukraina under valdagen kunde inte säkerheten garanteras för vallokalerna och dess personal. Därför blev också valdeltagandet mycket lågt i landets östra regioner, i staden Donetsk var valdeltagandet nere på 20% till

exempel. Det gjorde dessutom att valobservatörer inte kunde, på grund av säkerheten, närvara i dessa regioner. (OSCE, 2014, S.2) Då Krimhalvön var och är bortom ukrainsk kontroll så där kunde inte heller några vallokaler öppnas. Trots dessa omständigheter ansåg oberoende valobservatörer att valet var korrekt utfört. (OSCE, 2014, S.1) Ungefär ett halvår senare hölls nästa val, denna gång var det parlamentsval. Även denna gång såg valobservatörer flera positiva förändringar jämfört med tidigare val även fast läget i landet hade förvärrats, både säkerhetsmässigt och ekonomiskt. (OSCE, 2014, S.2) Dock fanns det fortfarande vissa problem. Bland annat vid rösträkningen där det observerades obehöriga personer i lokalerna samt att rösträkningen på vissa platser inte utfördes på ett korrekt sätt, detta krävde att rösträkningen blev omgjord i dessa områden. Som vid presidentvalet samma år var det flera delar i Ukraina där man inte kunde öppna några vallokaler på grund av det rådande säkerhetsläget. (OSCE, 2014, S.5)

3.2.2 Allmän rösträtt

Allmän rösträtt för både män och kvinnor råder i landet och dessutom existerar valhemlighet. Dock kan personer omyndighetsförklaras och förlorar då sin rösträtt. (Council of Europe, 2014, S.8) Detta är någonting som inte har ändrats under den perioden som undersöks i denna studie.

Inför presidentvalet 2010 infördes ett digitalt register för röstberättigade medborgare. I detta system kunde medborgare begära ändringar och borttagningar av inlagda personer för att rätta till duplikationer eller data som var fel. (OSCE, 2010, S.10) Denna databas var beroende av input från medborgarna för att hållas uppdaterad men enligt OSCE skedde det inte konstigheter eller övergrepp via denna databas. (OSCE, 2010, S.12)

På grund av det rådande säkerhetsläget i landet år 2014 var det mycket svårt att följa huruvida den allmänna rösträtten upprätthölls och det var dessutom svårt att upprätthålla den. Eftersom att alla vallokaler inte kunde hållas öppna i östra Ukraina kunde inte alla medborgare använda sin rösträtt. På Krim kunde, som tidigare nämnts, ingen utnyttja sin rösträtt då regionen är bortom ukrainsk kontroll. (OSCE, 2014, S.2) Dessa händelser har dessutom skapat en stor mängd interna flyktingar i landet vilket är problematiskt för den allmänna rösträtten. För att kunna rösta i Ukraina måste medborgaren göra det i området som han eller hon är registrerad som bosatt. Detta system är en kvarleva från Sovjetunionen och kallas för propiska. När en stor mängd människor är på flykt i landet så har de därför lämnat området och kan således inte heller rösta i allmänna val. Trots

att det har funnits vissa politiska incitament att ändra lagstiftningen för att lösa detta problem har ingenting skett från politiskt håll. (Brayman, 2015)

3.2.3 Valda representanter

Efter att Janukovytsj kom till makten 2010 fängslades den tidigare premiärministern Julia Tymosjenko efter att hon blev anklagad för korruption, och dömdes trots sitt nekande. (CountryWatch, S.48) Detta var någonting som fick mycket kritik från utomstående aktörer då det ansågs vara politiskt. Flera europeiska ledare fördömde detta och hotade med att inte ratificera det associationsavtal som förhandlades mellan EU och Ukraina under denna tidsperiod. (Barry, 2011) Man valde även att återinföra konstitutionen från 1996, vilket gav presidenten mer makt vilket bland annat betydde att denne fick utse premiärminister istället för parlamentet. (Freedom House, 2015)

I Ukraina är den enda lagstiftande makten parlamentet, det kallas för Verkhovna Rada of Ukraine. Representanter till parlamentet väljs genom återkommande val och har en mandatperiod på fem år. (Council of Europe, 2014, S.16) När valet efter maktskiftet skedde 2014 valde parlamentet att tillsätta tre utländska personer i regeringen. Detta med bakgrund av de svåra ekonomiska omständigheter och de stora problem med korruption som landet stod inför. (Gershman, 2015, S.49) Konstitutionen från 1994, som hade inrättats av den tidigare regeringen, blev avskaffad i en enhällig omröstning. (Freedom House, 2015)

3.2.4 Rätten att kandidera i val

Alla medborgare som har fyllt 21 år och har bott i landet de senaste fem åren har rätt att ställa upp i parlamentsvalet. Dock får de inte ha några brott registrerade i dess brottsregister. (Council of Europe, 2014, S.16) För att väljas till president måste en person vara medborgare, ha fyllt minst 35 år, bott i landet i minst 10 år innan valet och kunna tala det ukrainska språket. (Council of Europe, 2014, S.25) Det politiska landskapet är inte präglat av ideologi utan snarare av de personer som kandiderar. Fokus ligger på karaktärsdrag hos kandidaterna och regionala sakfrågor. (Holmertz, 2016)

3.2.5 Organisationsfrihet

Mötes- och organisationsfrihet är inskrivet i grundlagen. Medborgare får starta och bedriva organisationer och politiska partier för att på så sätt kunna utöva och skydda sin politiska frihet. (Council of Europe, 2014, S.8) Som tidigare har nämnts blev

mötesfriheten kränkt under 2014. När protester skedde som ett svar på att man valde att avbryta förhandlingar med EU om ett associationsavtal godkändes nya lagar för att motverka dessa protester. (CountryWatch, 2016, S.56)

3.2.6 Yttrandefrihet

Yttrandefrihet är i Ukraina inskrivet i grundlagen. (Council of Europe, 2014, S.8) Dock var det någonting som inte beaktades under perioden 2010–2014. Under 2012 försökte regeringen att införa lagar som bland annat begränsade rapporteringen om den korruption och nepotism som förekom bland den politiska eliten. Man förslog även lagförslag för att återinföra förolämpnings- och ärekränkingslagar vilket skulle innebära upp till fem års fängelse vid lagbrott. (Freedom House², 2013) De lagar som infördes 2014 för att motverka de pågående protesterna innehöll också delar för att försämra yttrandefriheten hos oppositionen. Dock fick dessa lagar en motsatt effekt och de protesterna som pågick lockade ännu fler deltagare. (CountryWatch, 2016, S.56) Information om media och journalistisk är en viktig del av yttrandefriheten. Den är dessutom en viktig del av nästa punkt *alternativa informationskällor*. Därför kommer all information om ämnet att vara en del den punkten. I analysen så kommer dock informationen att tas i beaktning för båda punkterna för att bedömningen ska bli så rättvis som möjligt.

3.2.7 Alternativa informationskällor

För att undersöka media och journalism är det viktigt att beakta den konflikt som har pågått i Ukraina under vissa delar av denna period. Alla brott som skett mot journalister och den begränsningen av media som har utfärdats har nödvändigtvis inte gjorts av den ukrainska staten eller dess anhängare. Dessa brott har också utförts av den proryska sidan som måste ses som en motståndare till den ukrainska staten.

Under både perioden 2010-2014 och 2014-2016 förekom det flera övergrepp mot journalister. Då det inte finns någon matchande data för alla år inom båda perioderna är det dock svårt att få fram några exakta siffror för att kunna göra en jämförelse. Sådana siffror kan dessutom ses som relativt godtyckliga då brott mot journalister är en definitionsfråga och kan innehålla en rad olika brott som kan anses vara mer eller mindre allvarliga. I bilaga 1 visas dock antalet händelser där fysiskt våld har använts mot journalister mellan åren 2012-2016. Denna data visar att år 2014 hade en mycket högre mängd incidenter än de andra undersökta åren. Samma år nådde dessutom protesterna och turbulensen i landet sin kulm vilket stämmer överens med data för 2014

då majoriteten av övergrepp mot journalister skedde under den första halvan av året. (Institute of Mass Information, 2015) Utöver dessa övergrepp så har det förekommit censur, kidnappning och mord av journalister under båda tidsperioderna, dock nådde dessa brott också sin höjd under 2014. En översikt av åren 2014-2016 finns i bilaga B. Återigen är det viktigt att påpeka att en del av dessa övergrepp skedde i östra Ukraina som ett svar mot händelserna i väst. (Institute of Mass Information, 2015) Detta är dock inte uteslutande men det gör att siffrorna blir större än vad de hade varit om den delen hade blivit utesluten.

Inför parlamentsvalet 2012 drabbades den då enda oberoende tv-kanalen Tvi, som också var regimkritisk, för stora påtryckningar från den Ukrainska staten. Under 2011 fick man inte sin licens att sända på tv och under 2012 blev man anklagade för skattefusk. (The Economist, 2012) Detta var någonting som kritiserades hårt av flera oberoende organisationer som arbetar och skriver om yttrandefrihet. (Freedom House, 2012)

Reporters Without Borders rapporterade 2016 att ”det inte förkommer någon censur av media i Ukraina och medielandskapet är dessutom ett pluralistiskt sådant.” (Reporters Without Borders, 2016, S.17) Yttrandefrihet inskrivet i grundlagen (Regeringskansliet, 2011, S.6) och situationen är mycket bättre än länder som till exempel Ryssland och journalister kan arbeta förhållandevis fritt utan att staten lägger sig i dess arbete. (Reporters Without Borders, 2016, S.7) Det finns dock en hel del problem även om det har skett flera förändringar har sedan maktskiftet 2014.

En stor del av media i Ukraina är ägd av olika oligarker som använder media för att driva sina egna intressen. Det gör att pressfrihet i Ukraina är ett frågetecken då den inte är helt fri utan bedrivs alltid med en form av agenda, dock inte statens agenda. Men det faktum att ett flertal mediakällor med olika agendor existerar gör att medielandskapet är förhållandevis varierat. (Country Watch, 2016, S. 18) Detta har dock skapat en stor misstro mot media i Ukraina (Journalists Without Borders, 2016, S.4) vilket var tydligt under protesterna 2014 då de mest framträdande nyhetskällorna var nystartade hemsidor. Dessa nyhetskällor blev en röst för hela den rörelsen mot regimen. (Journalists Without Borders, 2016, S.11)

Under 2015 gjorde det ukrainska parlamentet flera lagändringar med syftet att skydda journalister och förbättra pressfriheten i landet. Dels så blev straffskalan högre för brott mot journalister och förstörelse av material. En institution (National Expert Commission for the Protection of Public Morals) som reglerade medias rapportering gällande

Ukrainas moraliska lagar blev under 2015 också upplöst. (Freedom House, 2016^b)

Förbättringar skedde också gällande våld mot journalister i landet. (Journalists Without Borders, 2016, S.8) Dessutom har åtgärder tagits för att motverka rysk propaganda.

Ryssland är både involverade i inbördeskriget i östra Ukraina och försöker att påverka resten av Ukraina genom sin egen media. En så kallad hybridkrigsföring. Detta har gjort att den ukrainska regimen 2014 blockerade 15 ryska tv-kanaler och sedan 2015 skapades en ny lag som förbjöd vissa ryska filmer och serier. Detta med motiveringen att de innehöll propaganda och våld. (Reporters Without Borders, 2016, S.38)

4 Analys

Sedan presidentskiftet år 2014 har det skett flera förändringar i Ukraina. Både i det demokratiska landskapet men för Ukraina som en helhet. Rysslands påverkan på landet kan inte bortses från när en analys av demokratin innan och efter presidentskiftet skedde. Eftersom att definitionerna för flera av punkterna måste modifieras för att en rättvis bild ska kunna presenteras så måste två analyser ske på flera punkter. En bild där delar av Östra Ukraina är medräknade och en där de inte är det. Krimhalvön måste uteslutas helt då den var bortom Ukrainas kontroll under den senare och därför kunde man inte heller ge eller ta några rättigheter från dess befolkning.

Det har under båda perioderna existerat en del positiva saker i Ukarina. De fundamentala delarna finns för att polyarki-idealet ska uppfyllas, så som etablerade grundlagar för att skydda dess medborgare. Dessa grundlagar innefattar ett flertal områden som finns hos en polyarki. Dock krävs det att dessa grundlagar följs, och i detta fall att de dessutom inkluderar alla de kriterier som en polyarki kräver.

Ett av de större kriterierna är fria och rättvisa val. Som tidigare nämnts så har Ukraina haft relativt fria och rättvisa val sedan Sovjetunionens fall. Ett undantag, innan den undersökta perioden, är dock presidentvalet 2004 och då var det dessutom Victor Janukovyjtj som kandiderade och vann. Även om det initiala valet för den första perioden ansågs som fritt och rättvist så förändrades detta snabbt när det stod klart att Janukovyjtj återigen hade vunnit. Redan vid nästa val, parlamentsvalet, uppkom det flera frågetecken för hur valprocessen hade gått till och detta fortsatte med de andra valen som skedde när Janukovyjtj satt vid makten. Dessa val blev inte heller godkända av oberoende valobservatörer som fria och rättvisa. Detta tyder på att punkten fria och rättvisa val försämrades under denna period och således heller inte uppfyller detta kriterium för en polyarki. Fria och rättvisa val är dessutom det mest grundläggande i demokratin och inkluderas i på något sätt i alla de presenterade demokratityperna i denna studie.

Efter Janukovyjtj avgång 2014 hölls det ett extrainsatt presidentval, pågrund av turbulensen i östra delen av landet och annekteringen av Krimhalvön blir samma punkt för denna period svårare att bedöma. Ur ett perspektiv uppfylls inte kraven för polyarkikriteriet för denna punkt då alla medborgare i landet inte hade samma chans att delta i valet. Således har inte valet varit demokratiskt och rättvist, alla medborgare har inte haft samma chans att påverka valresultatet. Dock går det också att ta en annan

ställning för denna punkt. Ukraina har gjort allt som står i sin makt för att så många som möjligt skulle kunna delta i valet. Eftersom att presidenten hade blivit avsatt så var ett val oundvikligt och man gjorde därför det bästa av en problematisk situation. Även om det på pappret inte har uppfyllt alla krav så ser det annorlunda ut i praktiken. Dessutom så ansågs valet vara rätt och riktigt enligt oberoende valobservatörer. Denna undersökning kommer att ta den andra analysen i beaktning när punkten fria och rättvisa val ska bedömas för den senare perioden. Det nästkommande valet hade dock flera oregelbundenheter men man tog också steg för att motverka dessa.

Den allmänna rösträtten har en relativt god grund genom de grundlagar som existerar i landet. Trots detta så har det visat sig finnas vissa problem. Under perioden 2010-2014 inskränktes inte den allmänna rösträtten och alla medborgare över 18 år kunde rösta i allmänna val (Såvida man inte hade blivit omyndighetsförklarad). Införandet av en digital databas verkar inte heller ha påverkat denna punkt på ett negativt sätt. Det skulle kunna argumenteras för att det förstärker den allmänna rösträtten då det skapar en bättre översikt över alla medborgare vilket kan motverka vissa bortfall alternativt att andra lyckats, på ett illegalt sätt få till sig fler röster. Inga större skillnader skedde i den senare perioden men på grund av de existerande lagarna som blev applicerade på ett nytt politiskt landskap blev utfallet väldigt annorlunda. Under den senare perioden har det skett större inskränkningar på den allmänna rösträtten, även om den sittande regeringen inte har tagit några beslut för att göra det, utan snarare för att man inte har gjort någonting för att förbättra det rådande läget i landet. Därför uppfyller den tidigare regimen detta polyarki-kriterium medan den senare inte gör det. Även om samma problem med lagstiftningen existerade även hos den tidigare regimen så fanns det inte samma behov att ändra på den då det faktiskt fungerade förhållandevis bra.

De tre nästkommande kategorierna var allihop grundlagsskyddade under båda dessa perioder och inga större försämringar eller förbättringar skedde. Bara vissa mindre förändringar men som dock är viktigt att studera för att få en bättre helhetsbild av situationen. Samtidigt påverkas också dessa kriterier av om det till exempel sker valfusk som kanske tillhör en annan kategori. Om det har skett valfusk så inskränks både rätten att kandidera i val och valda representanter. Även om man kan ställa upp i valet så spelar det ingen roll om man inte har en chans att vinna. Samma sak gäller för valda representanter, de personer som blir valda i ett illegitimt val inte uppfyller definitionen av valda representanter. Under perioden mellan 2010-2014 skedde det några mindre

förändringar i kriteriet valda representanter. Dels blev en av oppositionsledarna fängslade under förhållanden som skapade många frågetecken och fördämades av omvärlden. Detta gjorde dessutom att en stark kandidat från oppositionen inte kunde väljas. Konstitutionsförändringen som skedde under samma period förstärkte även presidentens makt på en bekostnad av premiärministerns. Detta visar det att man inom dessa kriterier tog en allt mer auktoritär bana genom att försvaga oppositionen och ge mer makt till presidenten. Efter denna period blev kandidaten släppt från fängelse och man valde att dra tillbaka dessa förändringar i konstitutionen vilket ur ett auktoritärt/icke-auktoriärt perspektiv är en förbättring. De protester som skedde i landet mötte dessutom våldsamt motstånd av staten. Kriteriet för organisationsfrihet syftar inte nödvändigtvis på att detta alltid ska vara en rättighet dock och det kan snarare kopplas till kriteriet yttrandefrihet.

Som tidigare nämnts har man under båda perioderna haft stora problem med yttrandefrihet och media. Brott mot journalister är fortfarande förekommande, även om det har skett förbättringar efter 2014. Det är dock väldigt viktigt som tidigare nämnts att skilja brott som skett i västra Ukraina mot de som har skett i östra Ukraina då det inte behöver vara kopplat till den ukrainska staten. De brott som har utförts av separatiströrelsen kan därför inte tas i beaktning. Men de förekom fortfarande i de andra delarna av landet under den senare perioden vilket försvagar yttrandefriheten ytterligare. Våldet mot journalister har pågått under båda perioderna, även om den senare perioden har haft en lägre nivå. Den ökade nivån av övergrepp mot journalister som förekom under 2014 hade sin kulm under händelserna kring regimbytet och kan därför, till stor del, kopplas till den tidigare regimen. Detta är, oavsett om det ligger på lägre nivåer, ett brott mot yttrandefriheten och försvagar båda periodernas ställning i förhållande till polyarkikriterierna. Att det dessutom har skett svårare brott mot journalister, mord och kidnappning, gör problemet ännu större. Dock har det ur många perspektiv blivit bättre under den senare perioden. Medielandskapet har öppnats upp och det finns en mångfald av olika informationskällor där, även om många driver en egen agenda, många olika åsikter och tankar har tillåtelse att florera. Även om steg har tagits för att reducera rysk influens har tagits så är det någonting som kan förbises just på grund av den situation som Ukraina befinner sig i.

5 Slutsats

Det står klart att Ukraina under 2010-2014 rörde sig bort från de kriterier som en polyarki kräver. Detta gäller inte alla i lika stor omfattning utan de tre kriterierna där man tog flest steg bort från polyarkin var fria och rättvisa val, yttrandefrihet och alternativ media. Man rörde sig allt närmare en av de mer auktoritära regimtyperna vilket också återspeglas i de mindre allvarliga punkterna. Genom att etablera valfusk och påverka valen till sin fördel så saboterar man den mest grundläggande förutsättningen för en demokrati: det demokratiska systemet. Oppositionen blev begränsad då man dels införde lagar för att begränsa den men också på grund av att dess chanser att faktiskt vinna valet decimerades genom det illegitima valet. Genom att dessutom stärka sin egen ställning som president på bekostnad av premiärministern och parlamentet kunde Janukovyjtj åtnjuta ännu mer makt. En begränsad media medför också att civilsamhället blir försvagat då det finns risker för censur av viktiga händelser eller vinklingar i regimens fördel. Ukraina närmade sig under denna period den auktoritära regimtypen. Dock nådde man inte ett renodlat stadiet av en auktoritär stat, det fanns fortfarande vissa delar av det demokratiska samhället som var intakt. Dels uppehölls den allmänna rösträtten och system för att förbättra dess hantering infördes. Dessutom upprätthölls tekniskt sett rätten att kandidera i val och denna grundlag förblev oförändrad. I och med valfusken och försvagandet av oppositionen limiteras en potentiell kandidat av hur långt han eller hon kan ta sig i det politiska systemet.

Sammanfattningsvis går det att konstatera att Ukraina under perioden 2010-2014 inte uppfyllde kraven för en polyarki. Alla dess kriterier måste uppfyllas och på flera punkter misslyckades man totalt, dock var inte regimen en renodlad auktoritär sådan. Man hamnade någonstans mitt emellan där det finns inslag som var både demokratiska och auktoritära. Därför är den regimtyp som ligger närmast en hybridregim. Det fanns ett demokratiskt valsysteem som förvisso var dysfunktionellt, men man införde också större begränsningar på det civila samhället genom att begränsa både yttrandefrihet och alternativa medier.

Under den senare perioden såg det politiska landskapet annorlunda ut men det hade uppkommit helt nya utmaningar. I och med konflikten i de östra delarna samt det faktum att Krimhalvön var bortom kontroll gjorde att det skapades flera problem inom nya områden. Kriteriet fria och rättvisa val var under denna period uppfyllt då valen sågs som legitima av flera oberoende valobservatörer. Dock hade man också under

denna period problem med våld mot journalister, inte i samma utsträckning som innan men det existerade fortfarande. Lagar för att motverka detta infördes dock vilket är positivt. En stor skillnad från den första perioden är den allmänna rösträtten. Även om man inte gjorde några förändringar i jämförelse med den tidigare perioden så ställdes man inför helt nya problem vilket påverkade landet negativt eftersom att man inte kunde upprätthålla allas rösträtt.

Perioden 2014-2016 har en mer demokratisk utveckling än den tidigare perioden. Legitima val har blivit arrangerade och man har återställt vissa förändringar som den tidigare regimen gjorde och som då ledde landet närmare en auktoritär stat. Men med det sagt så fungerar inte allting som det ska. Det finns fortfarande stora problem inom områdena yttrandefrihet och alternativa medier. Den allmänna rösträtten är som sagt problematisk och det faktum att man inte gjorde någonting för att lösa problemet gör också att man inte kan uppfylla polyarkikriteriet. Man har kommit närmare en polyarki men är inte riktigt där än. Man har dock tagit flera steg bort från de auktoritära dragen men befinner sig fortfarande i gränslandet mellan polyarki och auktoritär stat. Detta gör att Ukraina också under denna period uppfyller kraven för en hybrid regim.

En viktig sak att tänka på är att de olika klassificeringarna ser annorlunda ut. Medan en polyarki har strikta regler för hur en stat ska se ut och uppföra sig så finns inte samma regler för en hybrid regim och en auktoritär stat. Ur ett perspektiv hamnar därför stater i dessa kategorier, inte för att de nödvändigtvis inte uppfyller alla krav för dem utan för att de inte uppfyller kraven för en polyarki eller en liberal demokrati för den delen. Därför är det mycket viktigt att tänka på att även om båda perioderna hamnar under samma kategori så skiljer de sig mycket åt.

Genom denna slutsats kan man också svara på frågeställningarna som presenterades i början av studien. Ukraina uppfyllde under perioden 2010-2014 inte de kraven som finns för att räknas som en demokrati. Det fanns allt för stora problem i områden såsom fria och rättvisa val samt yttrandefrihet och alternativa informationskällor. Man hamnar därför någonstans mellan en demokrati och auktoritär stat och kan därför räknas som en hybridregim, även här skedde det stora förändringar efter att den ukrainske presidenten Viktor Janukovyjtj blev avsatt. Dels genom att de allmänna valen som skedde under denna period ansågs vara legitima samt att vissa förbättringar gjordes inom områdena yttrandefrihet och alternativa informationskällor. Den allmänna rösträtten har dock blivit problematisk och detta tillsammans med att vissa kriterier inte uppfylls, trots

förbättringar, gör att Ukraina i den andra perioden inte heller kan räknas som en demokrati enligt polyarkikriterierna. Man räknas under denna period också som en hybridregim, även om man har blivit mer demokratiska i jämförelse med den tidigare perioden.

Alla dessa kriterier är i sig relativt stora. Med tanke på vad som har hänt och fortfarande sker i Ukraina finns det därför mycket information som, på grund av studiens storlek och tidsram, inte får plats. Därför finns det mer utrymme för mer forskning inom varje område. Att applicera en annan demokratityp är också någonting som kan utföras. Det skulle i sådana fall vara ett bra komplement till denna studie då ett helt annat resultat kan uppstå samtidigt som områden inom det politiska systemet som denna studie inte beaktade kan undersökas för att ge en större helhetsbild.

Referenslista

Litteratur

- Dahl, Robert A. (1989). *Democracy and its critics*. New Haven: Yale Univ. Press
- Dahl, Robert A., *Polyarchy: participation and opposition*, Yale University Press, New Haven, Conn., 1971
- Dahl, Robert A. "Polyarchy" i Clarke, Paul Barry & Foweraker, Joe (red.) (2001). *Encyclopedia of democratic thought*. London: Routledge
- Diamond, Larry Jay (2008). *The spirit of democracy: the struggle to build free societies throughout the world*. 1. ed. New York, N.Y.: Times Books/Henry Holt and Company
- Diamond, Larry Jay. "Democracy" i Clarke, Paul Barry & Foweraker, Joe (red.) (2001). *Encyclopedia of democratic thought*. London: Routledge
- Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik & Wängnerud, Lena (red.) (2012). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 4., [rev.] uppl. Stockholm: Norstedts juridik
- Grønmo, Sigmund (2006). *Metoder i samhällsvetenskap*. 1. uppl. Malmö: Liber
- Linz, Juan J. (2000). *Totalitarian and authoritarian regimes*. Boulder, Colo.: Lynne Rienner
- Katz, Richard S. (1997). *Democracy and elections*. New York: Oxford University Press
- May, Tim (2013). *Samhällsvetenskaplig forskning*. 2., [rev. och uppdaterade] uppl. Lund: Studentlitteratur
- Schumpeter, Joseph Alois (2010). *Capitalism, socialism and democracy*. London: Routledge
- Silander, Daniel (2012). *Politiska regimer: en introduktion*. Stockholm: Santérus

Vetenskapliga artiklar och rapporter

- Council of Europe. *CONSTITUTION OF UKRAINE*. 2014
- CountryWatch. *Ukraine Country Review*. 2016. CountryWatch Incorporated
- Gershman, Carl. *A fight for democracy: Why Ukraine Matters* i World Affairs. Mar/Apr 2015, Vol. 177 Issue 6. Washington, D.C.: American Peace Society. ISSN: 0043-8200
- Lange, Nico. *Konrad-Adenauer-Stiftung: Local elections in Ukraine: Yanukovych's consolidation of power*. 2010
- Levitsky, Steven & Way, Lucan A. (2010). *Competitive authoritarianism: hybrid regimes after the Cold War*. New York: Cambridge University Press

Morlino, Leonardo. 2008. *Hybrid Regimes or Regimes in Transition?*. Working paper 70. Madrid: FRIDE

OSCE. *UKRAINE PRESIDENTIAL ELECTION 31 October, 21 November and 26 December 2004*. 2004

OSCE. *UKRAINE PRESIDENTIAL ELECTION 17 January and 7 February 2010*. 2010

OSCE. *UKRAINE PARLIAMENTARY ELECTIONS 28 OCTOBER 2012*. 2012

OSCE. *UKRAINE EARLY PRESIDENTIAL ELECTION 25 May 2014*. 2014

Regeringskansliet. *Mänskliga rättigheter i Ukraina 2011*. 2011

Reporters Without Borders. *Facing Reality After the Euromaidan: The Situation of Journalists and Media in Ukraine*. 2016.

Elektroniska källor

Amnesty International. (2016). *Ukraine 2015/2016*. Hämtad: 2016-12-12.
<https://www.amnesty.org/en/countries/europe-and-central-asia/ukraine/report-ukraine/>.
Senast uppdaterad: N/A

Brayman, Lolita. (2015). *Foreign Policy: How Ukraine is Forgetting its Most Desperate Citizens*. Hämtad: 2017-05-18. <http://foreignpolicy.com/2015/10/23/how-ukraine-is-forgetting-its-most-desperate-citizens-refugees-idps/>. Senast uppdaterad: 2015-10-23

Barry, Ellen. (2011). *New York Times: Former Ukraine Premier Is Jailed for 7 Years*. Hämtad: 2016-12-12. <http://www.nytimes.com/2011/10/12/world/europe/yulia-tymoshenko-sentenced-to-seven-years-in-prison.html>. Senast uppdaterad: 2011-10-11

European Forum. (2015). *Ukraine*. Hämtad: 2016-12-05.
<http://www.europeanforum.net/country/ukraine#top>. Senast uppdaterad: 25-03-2015

Freedom House. (2010). *Ukraine: Freedom in the World 2010*. Hämtad: 2016-11-23.
<https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2010/ukraine>. Senast uppdaterad: N/A

Freedom House^a. (2012). *Ukraine: Freedom in the World 2012*. Hämtad: 2017-05-15.
<https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2012/ukraine>. Senast uppdaterad: N/A

Freedom House¹. (2013). *Ukraine: Freedom in the World 2013*. Hämtad: 2017-01-09.
<https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2013/ukraine>. Senast uppdaterad: N/A

Freedom House. (2014). *Ukraine: Freedom in the World 2014*. Hämtad: 2016-11-23.
<https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2014/ukraine>. Senast uppdaterad: N/A

Freedom House. (2015). *Ukraine: Freedom in the World 2015*. Hämtad: 2016-05-12.
<https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2015/ukraine>. Senast uppdaterad: N/A

Freedom House^a. (2016). Ukraine: Freedom in the World 2016. Hämtad: 2016-11-24. <https://freedomhouse.org/report/freedom-press/2016/ukraine>. Senast uppdaterad: N/A

Freedom House². (2013). *Ukraine: Freedom of the Press 2013*. Hämtad: 2017-05-10. <https://freedomhouse.org/report/freedom-press/2013/ukraine>. Senast uppdaterad: N/A

Freedom House^b. (2016) Ukraine: Freedom of the Press 2016. Hämtad: 2016-12-05. <https://freedomhouse.org/report/freedom-press/2016/ukraine>. Senast uppdaterad: N/A

Freedom House. (N/A). *About us*. Hämtad: 2016-11-29. <https://freedomhouse.org/about-us>. Senast uppdaterad: N/A

Freedom House^b. (2012) *Ukraine: The authorities should stop harassing independent television channel Tvi*. Hämtad: 2017-05-23. <https://freedomhouse.org/article/ukraine-authorities-should-stop-harassing-independent-television-channel-tvi>. Senast uppdaterad: 2012-07-19

Globalis. (N/A) *Konflikter: Ukraina*. Hämtad: 2016-11-29. <http://www.globalis.se/Konflikter/Ukraina>. Senast uppdaterad: N/A

Holmertz, Gert^a. (2014). *Landguiden: Ukraina Modern Historia*. Hämtad: 2016-10-26. <http://www.landguiden.se/Lander/Europa/Ukraina/Modern-Historia>. Senast uppdaterad: 2014-05-27

Holmertz, Gert. (2016). *Landguiden: Ukraina Aktuell politik*. Hämtad: 2016-11-10. <http://www.landguiden.se/Lander/Europa/Ukraina/Aktuell-Politik>. Senast uppdaterad: 2016-04-17

Holmertz, Gert^b. (2014). *Landguiden: Ukraina Befolkning & Språk*. Hämtad: 2016-11-24. <http://www.landguiden.se/Lander/Europa/Ukraina/Befolkning-Sprak>. Senast uppdaterad: 2014-04-05

Höglund, Lena. (2015). *Landguiden: Ryssland Politiska partier*. Hämtad: 2016-11-15. <http://www.landguiden.se/Lander/Europa/Ryssland/Politiskt-System/Politiska%20partier>. Senast uppdaterad: 21-04-2015

Institute of Mass Information. (2014) *In 2013, 101 cases of physical violence against journalists registered — IMI*. Hämtad: 2017-05-22. <http://imi.org.ua/news/42684-in-2013-101-cases-of-physical-violence-against-journalists-registered-imi.html>. Senast uppdaterad: 2014-01-13

Institute of Mass Information. (2015). *2014: summary for freedom of press in Ukraine – Institute of Mass Information*. Hämtad: 2017-05-22. <http://imi.org.ua/news/47410-2014-summary-for-freedom-of-press-in-ukraine-institute-of-mass-information.html>. Senast uppdaterad: 2015-01-27

Institute of Mass Information^a. (2016). *Summary for freedom of press in Ukraine in 2015*. Hämtad: 2017-05-22. <http://imi.org.ua/news/51901-summary-for-freedom-of-press-in-ukraine-in-2015.html>. Senast uppdaterad: 2016-01-18

Institute of Mass Information^b. (2016). *Year 2016: summary for freedom of press in Ukraine – IMI*. Hämtad: 2017-05-22. <http://imi.org.ua/news/55950-year-2016-summary-for-freedom-of-press-in-ukraine-imi.html>. Senast uppdaterad: 2016-12-28

Sveriges Riksdag. *Grundlagarna*. (N/A) Hämtad:2016-12-01.
<http://www.riksdagen.se/sv/sa-funkar-riksdagen/demokrati/grundlagarna/>. Senast uppdaterad: N/A

The Economist. (2012). *Viktor Yanukovych and the media: Walking the Tightrope*. Hämtad: 2017-05-23.
<http://www.economist.com/blogs/easternapproaches/2012/08/viktor-yanukovych-and-media>. Senast uppdaterad: 2012-08-06

Bilagor

Bilaga A: Fysiskt våld mot journalister 2012-2016

Data hämtad från: Instiute of Mass Information

(Institute of Mass Information, 2014)

(Institute of Mass Information, 2015)

(Institute of Mass Information^a, 2016)

(Institute of Mass Information^b, 2016)

Bilaga B: Diverse brott mot journalister 2014 – 2016

Data hämtad från: Instiute of Mass Information

(Institute of Mass Information, 2015)

(Institute of Mass Information^a, 2016)

(Institute of Mass Information^b, 2016)

